

การตั้งราคาโดยพิจารณาจากอุปสงค์

อุปสงค์หรือความต้องการซื้อ (demand)

หมายถึง ปริมาณความต้องการซื้อสินค้า หรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งของผู้ซื้อหรือผู้บริโภค ภายในระยะเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่าง ๆ กัน

ประเภทของอุปสงค์

1. อุปสงค์ต่อราคา (price demand) เป็นการพิจารณาปริมาณการเสนอซื้อสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งของผู้ซื้อหรือผู้บริโภคภายในระยะเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่าง ๆ กัน

1.1 อุปสงค์ส่วนบุคคล (individual demand)

1.2 อุปสงค์ของตลาด (market demand)

1.3 อุปสงค์ของบริษัท (company demand)

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา

$$E_d = \frac{\text{เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์}}{\text{เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคา}}$$

$$E_d = \frac{(Q_2 - Q_1) / Q_1}{(P_2 - P_1) / P_1}$$

$$= \frac{\Delta Q}{\Delta P} \times \frac{P_1}{Q_1}$$

ตัวอย่าง บริษัท อาหารสุขภาพ จำกัด จำหน่ายน้ำแร่ขวดละ 15 บาท จะขายน้ำแร่ได้จำนวน 200,000 ขวด/ เดือน หาก บริษัทลดราคาเหลือขวดละ 10 บาท จะขายน้ำแร่ได้ 400,000 ขวด/ เดือน

$$\begin{aligned} E_d &= \frac{(Q_2 - Q_1) / Q_1}{(P_2 - P_1) / P_1} \\ &= \frac{(400,000 - 200,000) / 200,000}{(10 - 15) / 15} \\ &= \frac{(400,000 - 200,000) / 200,000}{(10 - 15) / 15} \\ &= -3 \end{aligned}$$

2. อุปสงค์ต่อรายได้ (income demand) เป็นการพิจารณาความเกี่ยวข้องกันระหว่างปริมาณการเสนอซื้อสินค้ากับรายได้ของผู้บริโภค

3. อุปสงค์ต่อราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง (cross demand) เป็นการพิจารณาความเกี่ยวข้องระหว่างปริมาณการเสนอซื้อสินค้าชนิดหนึ่งกับราคาสินค้าชนิดอื่นที่เกี่ยวข้องกัน

3.1 สินค้าทดแทน

3.2 สินค้าที่ใช้ร่วมกัน หรือใช้ประกอบกัน

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้

$$E_I = \frac{\text{เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์}}{\text{เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของรายได้}}$$

$$E_I = \frac{(Q_2 - Q_1) / Q_1}{(I_2 - I_1) / I_1}$$

$$= \frac{\Delta Q}{\Delta P} \times \frac{I_1}{Q_1}$$

ตัวอย่าง นายภูมิภาค มีรายได้เดือนละ 23,000 บาท ช้อกาแฟเย็นเดือนละ 20 แก้ว
 เมื่อนายภูมิภาค มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นเดือนละ 27,000 บาท ช้อกาแฟเย็นเดือนละ 30 แก้ว

$$E_I = \frac{10}{4,000} \times \frac{23,000}{20}$$

$$= 2.88$$

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง

$$\underline{E_c} = \frac{\text{เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์}}{\text{เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าอื่น}}$$

$$E_c = \frac{(Q_{A2} - Q_{A1})/Q_{A1}}{(P_{B2} - P_{B1})/P_{B1}}$$

$$= \frac{\Delta Q_A}{\Delta P_B} \times \frac{P_{B1}}{Q_{A1}}$$

ตัวอย่าง สินค้าตรา A และ B สามารถใช้ทดแทนกันได้ สินค้าตรา A ราคาหน่วยละ 269 บาท มีอุปสงค์เท่ากับ 49,000 หน่วย สินค้าตรา B ราคาหน่วยละ 258 บาท มีอุปสงค์เท่ากับ 46,000 หน่วย เมื่อสินค้าตรา B ลดราคาเหลือหน่วยละ 249 บาท อุปสงค์ที่มีต่อสินค้าตรา A ลดลงเหลือ 45,000 หน่วย แต่อุปสงค์ต่อสินค้าตรา B เพิ่มขึ้นเท่ากับ 53,000 หน่วย

$$\begin{aligned} E_c &= \frac{-4,000}{-9} \times \frac{258}{49,000} \\ &= 2.34 \end{aligned}$$

ตาราง ความสัมพันธ์ของความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาสินค้าอื่นกับผลกระทบ

ประเภทสินค้า	ค่าความยืดหยุ่น	ผลกระทบ
1. ผลิตภัณฑ์ทดแทน	$E_c > 0$	ราคาสินค้า B ลดลง ปริมาณสินค้า B เพิ่มขึ้น
		ปริมาณสินค้า A ลดลง
2. ผลิตภัณฑ์ใช้ร่วมกัน	$E_c < 0$	ราคาสินค้า B ลดลง ปริมาณสินค้า B เพิ่มขึ้น
		ปริมาณสินค้า A เพิ่มขึ้น

กฎของอุปสงค์และการประยุกต์ใช้ในการทางการตลาด

กฎของอุปสงค์ (law of demand) กล่าวว่า ปริมาณการเสนอซื้อสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง จะเปลี่ยนแปลงไปในทางตรงกันข้ามกับราคาสินค้านั้นเสมอ

นักการตลาดนำกฎนี้ไปใช้เพื่อวางแผนการตั้งราคา วางแผนปริมาณการผลิต ใช้ในการคาดคะเนรายได้จากการขาย ใช้คาดคะเนต้นทุนและกำไร และใช้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงราคา

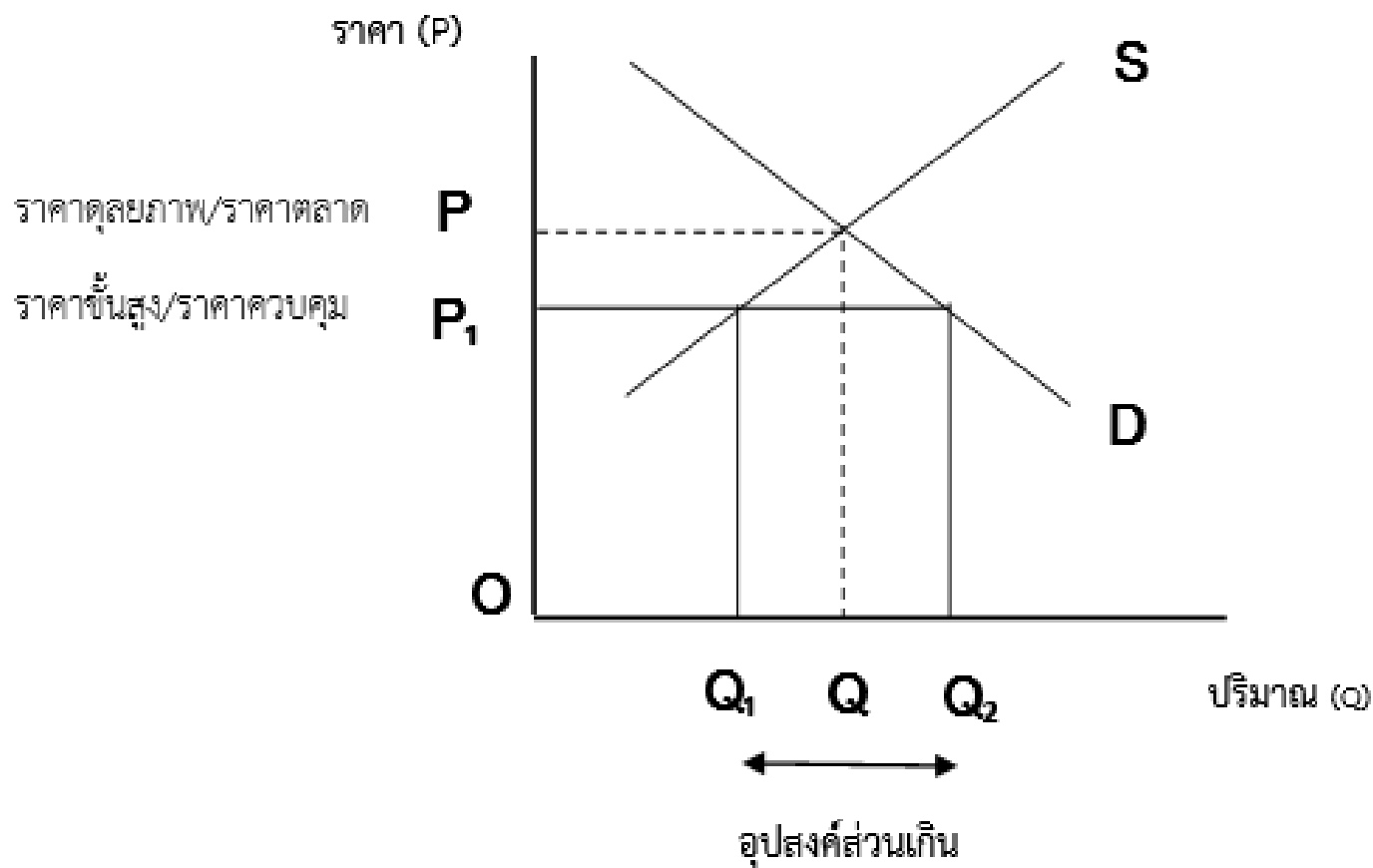
ข้อยกเว้นของกฎอุปสงค์

1. สินค้าที่มีชื่อเสียง (prestige goods)
2. สินค้าด้อยคุณภาพ (inferior goods)

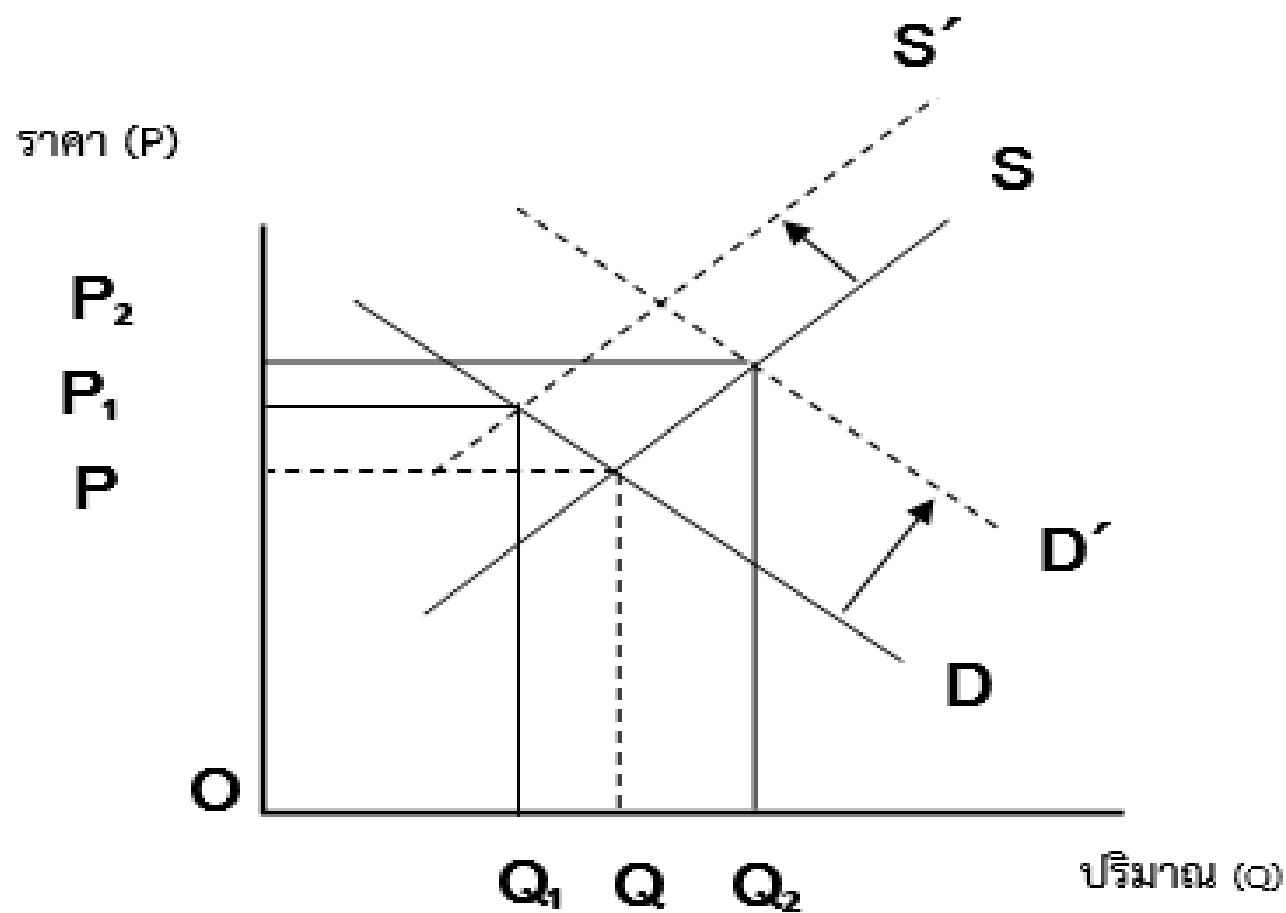
การเปลี่ยนแปลงเส้นอุปสงค์และการเปลี่ยนแปลง ปริมาณเสนอซื้อ

1. การเปลี่ยนแปลงภายในเส้นอุปสงค์ (change in quality demand)
2. การเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปสงค์ (shift in demand curve)

การเปลี่ยนแปลงภายในเส้นอุปสงค์

การเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปสงค์

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา (price elasticity of demand) คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณการเสนอซื้อสินค้าชนิดหนึ่ง ซึ่งเนื่องมาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาของสินค้าชนิดนั้น

ความยืดหยุ่นมากกว่าหนึ่ง เป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการเสนอซื้อ มากกว่าการเปลี่ยนแปลงของราคา เรียกว่า “อุปสงค์มีความยืดหยุ่นมาก (elastic demand)” ซึ่งมีความยืดหยุ่นมากกว่า 1 แต่น้อยกว่าอินฟินิตี้

ความยืดหยุ่นน้อยกว่าหนึ่ง เป็นอัตราการ
เปลี่ยนแปลงของปริมาณการเสนอซื้อน้อยกว่าการ
เปลี่ยนแปลงของราคา เรียกว่า “อุปสงค์มีความยืดหยุ่น
น้อย (inelastic demand)” ซึ่งมีความยืดหยุ่นมาก
กว่า 0 แต่น้อยกว่า 1

วิธีการคำนวณหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์

1. วิธีการคำนวณหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์
แบบจุด (point elasticity of demand)
2. วิธีการคำนวณหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์
แบบช่วง (arc elasticity of demand)

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้รวม

การคำนวณค่าความยืดหยุ่นอาจพิจารณาจากรายได้จากการขาย เนื่องจากปริมาณการเสนอซื้อของผู้ซื้อคือปริมาณขายที่ผู้ขายขายได้จริง ดังนั้นรายจ่ายของผู้ซื้อจึงเท่ากับรายได้ของผู้ขาย

ลักษณะค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาและการประยุกต์ใช้ทางการตลาด

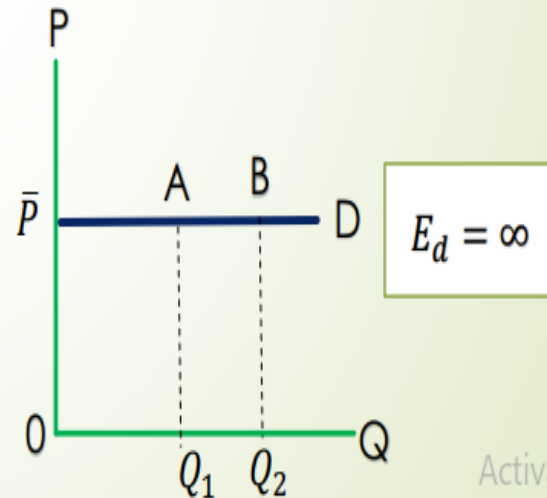
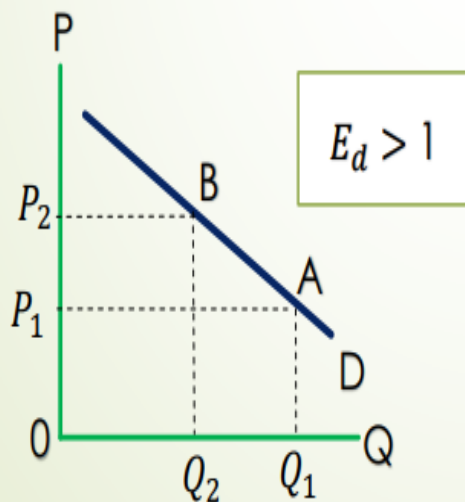
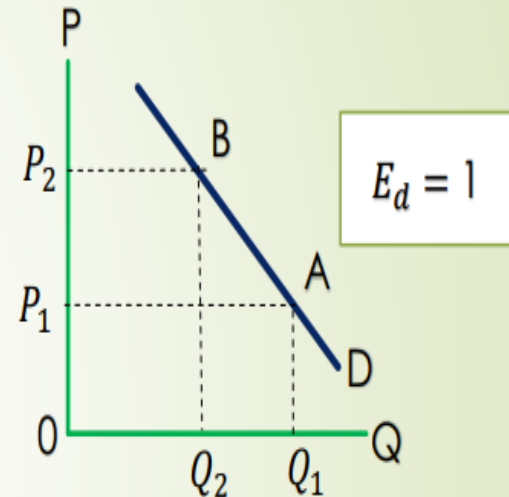
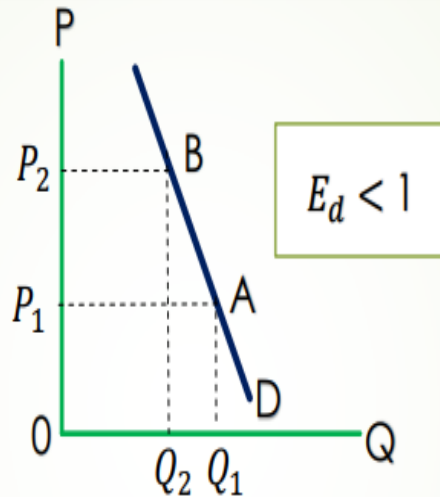
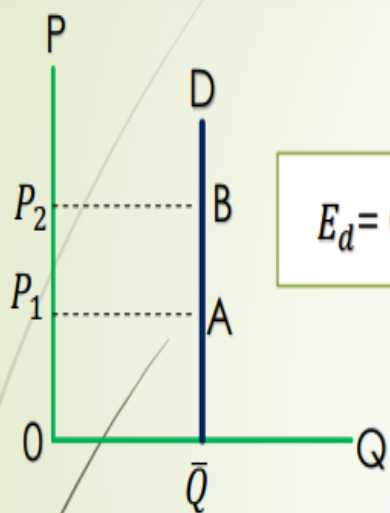
1. อุปสงค์ที่ไม่มี ความยืดหยุ่น (perfectly elastic demand)
2. อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นน้อย (inelastic demand)
  - 2.1 ความต้องการซื้อของตลาด (market demand)
  - 2.2 อุปสงค์ของบริษัท (company demand)
3. อุปสงค์มีความยืดหยุ่นคงที่ (unitary demand)

4. อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นมาก (elastic demand)

4.1 ความต้องการซื้อของตลาด (market demand)

4.2 อุปสงค์ของบริษัท (company demand)

5. อุปสงค์ที่มีความยืดหยุ่นอย่างเต็มที่ (perfectly inelastic demand)

Activate Windows
Go to Settings to activate Wind

ภาพ ลักษณะค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา
ที่มา <https://busit.rmutto.ac.th/>

ตาราง ความสัมพันธ์ของความยืดหยุ่นของอุปสงค์ การเปลี่ยนแปลงราคาและรายได้

ค่าความยืดหยุ่น		การอธิบาย ค่าความยืดหยุ่น	การเปลี่ยนแปลงราคา และรายได้	
1. อุปสงค์ที่ไม่มี ความยืดหยุ่น (perfectly elastic demand)	0	จำนวนสินค้าไม่ เปลี่ยนแปลงเมื่อราคา เปลี่ยนแปลง	ขึ้นราคา	ลดราคา
			รายได้เพิ่ม	รายได้ลด
2. อุปสงค์ที่มีความ ยืดหยุ่นน้อย (inelastic demand)	$-1 < E_d < 0$	% การเปลี่ยนแปลงของ จำนวนสินค้าน้อยกว่า % การเปลี่ยนแปลงราคา	ขึ้นราคา	ลดราคา
			รายได้เพิ่ม	รายได้ลด
3. อุปสงค์มีความ ยืดหยุ่นคงที่ (unitary demand)	-1	% การเปลี่ยนแปลงของ จำนวนสินค้าเท่ากับ % การเปลี่ยนแปลงราคา	ขึ้นราคา	ลดราคา
			ไม่เปลี่ยนแปลง	ไม่เปลี่ยนแปลง
4. อุปสงค์ที่มีความ ยืดหยุ่นมาก (elastic demand)	$-\infty < E_d < -1$	% การเปลี่ยนแปลงของ จำนวนสินค้ามากกว่า % การเปลี่ยนแปลงราคา	ขึ้นราคา	ลดราคา
			รายได้ลด	รายได้เพิ่ม
5. อุปสงค์ที่มีความ ยืดหยุ่นอย่างเต็มที่ (perfectly inelastic demand)	$-\infty$	ซื้อสินค้าทั้งหมด ณ ระดับราคาใดราคาหนึ่ง แต่จะไม่ซื้อเลยหากขึ้น ราคา	ขึ้นราคา	ลดราคา
			รายได้ลด	รายได้เพิ่ม

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความยืดหยุ่นของอุปสงค์ ต่อราคา

1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ประเภทสินค้า

ความสามารถในการทดแทนกัน สินค้าใช้ประกอบกัน ความใหม่ของสินค้า ภาพพจน์ของตราผลิตภัณฑ์ การมีเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ ระยะเวลาในการเก็บรักษา ความถี่ของการเปลี่ยนแปลงราคา และระดับราคาเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์ในท้องตลาด

2. ปัจจัยด้านลูกค้า ได้แก่ รายได้ ความจำเป็นของลูกค้า สัดส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์ต่อรายได้ของลูกค้า

3. ปัจจัยด้านการแข่งขัน ได้แก่ จำนวนคู่แข่ง และลักษณะการแข่งขัน

การตั้งราคาให้แตกต่างกันตามลักษณะความยืดหยุ่น ของเส้นอุปสงค์ต่อราคา

การตั้งราคาสินค้าให้แตกต่างโดยไม่มี ความแตกต่าง
ทางด้านต้นทุน เป็นการตั้งราคาให้แตกต่างกันตามลักษณะ
ความต้องการซื้อของลูกค้าที่แตกต่างกัน หรือตามความยืดหยุ่น
ของเส้นอุปสงค์ต่อราคานั้นเอง

ลักษณะที่สนับสนุนให้ตั้งราคาแตกต่างกัน

1. ลูกคามีมากกว่าหนึ่งกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีความต้องการในสินค้าแตกต่างกัน
2. ตลาดตั้งอยู่ในสถานที่ที่แตกต่างกัน ทำให้ต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างกัน
3. ช่วงเวลาที่ขายสินค้าแตกต่างกัน
4. ผลิตภัณฑ์ที่ซื้อแตกต่างกัน

การตั้งราคาตามประเภทตลาดทางเศรษฐศาสตร์

1. การตั้งราคาในตลาดผูกขาด (monopoly market)
2. การตั้งราคาในตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (monopolistic competition)
3. การตั้งราคาในตลาดที่มีผู้ขายน้อยราย (oligopoly competition)
4. การตั้งราคาในตลาดที่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ (perfect competition)

ข้อดี และข้อเสียการตั้งราคาโดยพิจารณาอุปสงค์

1. ข้อดี

1.1 ตั้งราคาตามความต้องการของลูกค้า หรือความต้องการของตลาด

1.2 มีโอกาสตั้งราคาได้สูง หากความต้องการของลูกค้ามาก เป็นผลให้ได้กำไรสูง

2. ข้อเสีย

2.1 อาจขาดทุน หากความต้องการของลูกค้ามีปริมาณต่ำกว่าอุปทานของบริษัท

2.2 การตั้งราคาได้ยากกว่าการตั้งราคาโดยพิจารณาจากต้นทุน